GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 64. *Sâmbătă, 21 Martie (2 Aprilie).* 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Aprilie 1887 st. v., se va începe unŭ nou abonamentŭ pe trilunulŭ Aprilie, Maiu și Iuniu, la care învitămŭ pe toțĭ onorațiĭ amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**	pe trei lunĭ **10 franci**
„ șése „ 6 „	„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ 12 „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonațilorŭ de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 20 Martie 1887.

Din incidentulŭ visitei regelui Carolŭ alŭ României la curtea din Viena, unde s'a opritŭ la întórcerea sa din Berlinŭ împreună cu regina Elisabeta, ḍiarele din Viena și din Pesta publică lungĭ articulĭ fórte măgulitorĭ pentru suveranii românĭ.

Ceea ce se scrie la asemenĭ ocasiunĭ nu se póte cumpĕni cu cumpĕna de aurŭ. Multe potŭ fi adevĕrate și sincere, multe însĕ vorŭ trebui sĕ se pună în contulŭ curtoasiei. Avurămŭ destule ocasiunĭ de a ceti altădată în aceleașĭ foi despre România și suveranii eĭ și articulĭ, carĭ nu numai că nu erau măgulitorĭ, dér erau chiar ofensătorĭ. Disposițiunea se schimbă cu împrejurările.

Astăḍĭ domnesce unŭ curentŭ amicabilŭ pentru regatulŭ românŭ vecinŭ, amŭ puté ḍice amicabilŭ mai multŭ față cu Regele și cu guvernulŭ sĕu, decâtŭ față cu ţéra și cu poporulŭ românŭ. Acestŭ curentŭ este pornitŭ dela Berlinŭ, de unde vine și Regele Carolŭ, și orĭ și cum, în împrejurările actuale la Berlinŭ este compasulŭ după care se îndréptă aḍĭ politica esterióră a celorŭ din Viena.

Primirea cordială, ce i s'a făcutŭ Regelui Carolŭ la Berlinŭ și acum în urmă la Viena este interpretată în deosebĭ de foile unguresci din Pesta ca o dovadă, că România s'a alăturatŭ definitivŭ, ca și Italia, la alianța puterilorŭ centrale europene.

România merge cu monarchia nóstră — ḍice „Pesti Napló — și acésta ne servesce spre liniștire, mai alesŭ în ceea ce privesce Ardélulŭ, care va fi scutitŭ din acéstă parte; și cei o sută de mii de combatanțĭ ai României îĭ vomŭ avé ca ante-gardă în lupta nóstră contra panslavismului . . .

Câtŭ pentru numĕrulŭ oștirei române credemŭ, că este prea josŭ taxatŭ de fóia unguréscă cu o sută de mii de combatanțĭ pe piciorŭ de rĕsboiu, dér vĕḍut'amŭ cu toții câtŭ au putută sĕ facă și numai patru-ḍecĭ de mii de soldațĭ românĭ la Grivița și la Plevna. Prin urmare în acéstă privință putemŭ sĕ fimŭ liniștițĭ; e vorba numai décă vorŭ puté sĕ fiă liniștițĭ și mulțămițĭ și Românii de dincolo cu asigurările de prietenia ale celorŭ din Pesta, ce li-se dau mereu de unŭ timpŭ încóce pe hârtiă.

Multŭ mai practică este părerea, ce-o desvóltă „Wiener Tagblatt“ din incidentulŭ visitei Regelui Carolŭ la curtea împĕrătéscă din Viena. Acéstă fóiă nu se încurcă în marĭ combinațiunĭ pentru combaterea panslavismului și salvarea maghiarismului cutropitorŭ, ci găsesce, că tocmai acum se oferă monarchiei nóstre precum și României ocasiunea de a dovedi, că în adevĕrŭ se sémtŭ apropiate una de alta.

E vorba de încheierea convențiunei comerciale și ḍiarulŭ vienesŭ găsesce, că visita Regelui Carolŭ va fi contribuitŭ a ușura succesulŭ negociărilorŭ ce s'au începutŭ tocmai acum între delegații guvernelorŭ austro-ungare și ai guvernului românŭ.

Și în acéstă cestiune Ungurii arŭ puté sĕ premérgă c'unŭ bunŭ esemplu și sĕ documenteze în faptŭ, că dorescŭ sĕ trăiască în bună amiciție și înțelegere cu statulŭ românŭ, mai alesŭ după ce este în generalŭ cunoscutŭ, că numai refusulŭ categoricŭ alŭ guvernului unguresсŭ de-a admite pretensiunile capitale ce le face România în privința vitelorŭ și a cerealelorŭ, a împiedecatŭ până acum stabilirea unei înțelegerĭ asupra raporturilorŭ economice dintre ambele state.

Incheierea convențiunei comerciale va ușura negreșitŭ relațiunile dintre ambele guverne dela Viena și Bucurescĭ. Dér óre fi-va destulŭ cu atâta? Fi-va de ajunsŭ ca monarchia nóstră sĕ facă României unele concesiunĭ pe terĕmulŭ economicŭ spre a-șĭ asigura pentru durată simpatia acestei țĕrĭ și a poporațiunei sale?

Bine că cele o sută de mii de combatanțĭ ai României vorŭ scuti Ardealulŭ din acea parte și vorŭ contribui a liniști pe Ungurĭ, dér cine va scuti România, cine va liniștĭ poporațiunea română din regatulŭ independentŭ din partea maghiarismului cutropitorŭ? Se înșélă Ungurii dela „Pesti Naplo“ și dela celelalte foi, décă credŭ, că pe Românii din România nu-i alterézĕ de locŭ prigonirile, la carĭ este espusŭ elementulŭ românŭ din statulŭ ungarŭ. Óre îĭ credŭ ei pe politicii românĭ din Bucurescĭ așa de simpli, ca sĕ nu prevéḍă că décă ar succede maghiarismului violentŭ a cutropi limba și naționalitatea frațilorŭ lorŭ din dincóce, ar căpĕta Ungurii poftă sĕ pretindă într'o bună diminéță dela guvernulŭ românŭ, ca sĕ corĕspundă cu guvernulŭ din Peșta în limba maghiară? In dieta din Peșta se află între acte deja o petițiune a unui comitatŭ, care cere folosirea limbei maghiare în comunicațiunea diplomatică.

Dér póte că Ungurii sciu mai multe decâtŭ noi, mai alégă d-lŭ Tisza pe la Viena și mai află câte unŭ secretŭ. Cu tóte aceste îndrăsnimŭ sĕ le spunemŭ, că împrejurările suntŭ diferite, astăḍĭ tragŭ mai multŭ în cumpĕnă unele, mâne altele. Probabilŭ că astăḍĭ se mai póte cârpi lucrulŭ c'unŭ tractatŭ economicŭ, dér decisivă va fi și va rĕmâné în relațiunile monarchiei și în deosebĭ în ale Ungariei cu România cestiunea modului de tractare a elementului românescŭ din Transilvania și părțile ungurene.

Ungurii suntŭ marĭ adoratorĭ ai politicei bismarckiane. Ei bine, Bismarck ḍice: scutŭ pentru scutŭ, liniștire pentru liniștire. Cu aceiașĭ dreptŭ, cu care Ungurii așteptă ca sĕ fiă scutițĭ din partea României, potŭ aștepta și Românii de dincolo de Carpațĭ sĕ fiă scutită limba și naționalitatea lorŭ din partea Ungariei. *Suum cuique!*

Negociările pentru încheiarea convenției comerciale.

«Până în 30 Martie — scrie »N. fr. Presse“ — nu s'au începutŭ negociările oficiale pentru încheiarea tractatului comercialŭ între delegații austro-ungarĭ și românĭ. In 29 Martie însĕ se întrunirĕ în biuroulŭ șefului de secțiune Szögyenyi la o convorbire confidențială d-lŭ Szögyenyi, referentulŭ comercialŭ în ministeriulŭ de esterne br. Glanz și trei delegațĭ ai României. Obiectulŭ convorbirei a fostŭ contra-proiectulŭ la convenția veterinară pe care l'au presentatŭ delegații românĭ după sosirea lorŭ ministeriului de esterne. In cursulŭ convorbirei delegații românĭ au declaratŭ, că se vĕdŭ necesitațĭ de a se ruga, ca guvernulŭ românŭ sĕ le întregéscă pe cale telegrafică instrucțiunile, și în urma acésta convorbirea nu s'a continuatŭ în 30 Martie“.

„Pùrparleurile între representanții oficiului de esterne austro ungarŭ și ai guvernului românŭ se vorŭ continua încă la finea săptĕmânei de față. Nu-i adevĕrată scirea adusă de foile din Pesta, că s'a ținutŭ o conferență comercială, care a duratŭ mai multe óre și care ar fi luatŭ în desbatere propositiile guvernului românŭ. Până acum representanții guvernului austriacŭ și unguresсŭ în afacerea convenției comerciale nu au luatŭ parte la convorbirile cu delegații românĭ“.

Din parlamentulŭ austriacŭ.

In ședința dela 28 Martie n. a camerei seniorilorŭ din Viena, contele Leo Thun a ținutŭ următorulŭ discursŭ, care a făcutŭ sensațiă:

Leo Thun: Inainte cu câteva ḍile am fostŭ constrînsŭ sĕ iau cuvĕntulŭ cu privire la viitórea regulare a valutei. Atuncĭ am refusatŭ a întra în cestiunea numelui »monarchia austro-ungară,“ fiind că aceste trei cuvinte n'au venitŭ înainte în proiectŭ. Aḍĭ stă lucrulŭ altfelŭ, deórece se întrebuințéză în proiectŭ acéstă espresiune. De aceea mĕ vĕdŭ nevoitŭ sĕ aducŭ în camеră considerațiunile ce de multŭ timpŭ îmĭ apasă greu inima... Genesa acelorŭ trei cuvinte e de toțĭ cunoscută. In 15 Noemvre 1868, ministrulŭ de esterne de atuncĭ (Beust) a publicatŭ în „Wiener Zeitung“ unŭ pré înaltŭ autografŭ către dênsulŭ după care titlulŭ Maiestății Sale se schimbă astfelŭ, ca amintirea regatului Ungariei sĕ nu mai rĕmână în ordinea de până acum, ci sĕ se pună la urmă, și alŭ doilea, s'a esprimatŭ în elŭ, ca de aci înainte în actele solemnele ale statului, mai alesŭ în comunicațiunea diplomatică sĕ nu se mai întrebuințeze espresiunea „împĕrăția Austriei,« ci espresiunea „monarchia austro-ungară“ séu alta asemenea.

Eu din parte'mĭ sunt de pĕrere, că acéstă procedere este necorectă, décă ne punemŭ pe tĕrĕmulŭ constituționalŭ, care interḍice espresŭ a trage în tractărĭ numele suveranului... Acelŭ autografŭ n'a fostŭ unŭ actŭ legalŭ... In acéstă publicațiune dela 15 Noemvre 1868 se desființéză titlulŭ „împĕrăția Austriei,“ se scóte din totalitatea complexului țĕrilorŭ Măiestății Sale regatulŭ Ungaria. Ministrulŭ, care a pricinuitŭ acea publicațiune a fostŭ de pĕrere că prin aceea s'ar consolida posițiunea de putere europénă a imperiului. Despre acésta nu voiu sĕ vorbescŭ. Dér care au fostŭ efectele practice ale dispozițiunilorŭ? In Ungaria s'au întăritŭ nisuințele acelorŭ separatiștĭ ungurĭ, carĭ trecŭ și peste ceea ce se acordă prin cea mai nouă legislațiune... Și nu se póte contesta, că acelor separiștĭ carĭ încă tot nu se mulțămesc cu disposițiunile »așa numitului pactŭ,“ ci nisuescŭ simplu într'acolo, sĕ restabiléscă necondiționata independență a statului ungarŭ celŭ puținŭ în forma uniunei personale numai, le-a fostŭ fórte dorită ștergerea numelui împĕrăției austriace, așa că amintita publicațiune li-a oferitŭ plăcuta posibilitate de a introduce în Ungaria o terminologiă, care încetulŭ cu încetulŭ face sĕ dispară în întréga poporațiune ideă și consciința împĕrăției austriace. Ei au esploatatŭ acéstă ideă atâtŭ de multŭ, încâtŭ au făcutŭ și invențiunea d'a trece numele »Austria« asupra regatelorŭ și țĕrilorŭ representate în Reichsrath (parlamentulŭ imperiului).. Trecerea numelui Austria asupra regatelorŭ și țĕrilorŭ representate în Reichsrath este, fără îndoială, necompatibilă cu disposițiunile nóstre constituționale actuale. Eu o socotescŭ cu totulŭ ca necorectă; e necorectă și din punctŭ de vedere logicŭ, fiindŭ-că numele Austria după dreptŭ și până în timpurile cele mai nouĕ nicĭodată nu s'a înțelesŭ altfelŭ decâtŭ ca desemnare a ‚împĕrăției Austriei‘. In Ungaria Majestatea Sa pré grațiosulŭ nostru împĕratŭ, mulțămită Domnului, prin calitățile sale marĭ e salutatŭ totdéuna cu entusiasmŭ, dér nicĭodată ca ‚împĕratŭ alŭ Austriei‘, ci totdéuna numai ca rege alŭ Ungariei. La noi nu se'ntêmplă acésta. In Ungaria toțĭ servitorii Maiestății Sale în guvernulŭ ungarŭ se desemnéză ca „regescĭ-unguresci“; la noi nu e așa. Décă acum în urma acésta amŭ vrea sĕ renunțămŭ la numele împĕrăția Austriei, sĕ despoiămŭ pe funcționarĭ de numele „împĕrătescŭ«,

atuncĭ amŭ sta înaintea unei imposibilităţĭ. Ungurii i-áu substituitŭ numele de „funcţionarĭ regescĭ“.

Dualismului bruscŭ şi pătimaşŭ, acelora carĭ lucréză la uniunea personală, e cu neputinţă sĕ le trécă prin minte a da servitorilorŭ de statŭ din regatele şi ţĕrile representate în Reichsrath numele de „regescĭ« ; căcĭ nu se póte cugeta ca acestŭ complexŭ de ţĕrĭ sĕ se numéscă regatŭ, „regatulŭ Austriei.“ Espresiunea »impĕrătescŭ-regescŭ“ încă totŭ e maĭ unitară, este o espresiune ce arată esistenţa impĕrăţiei Austriei şi într'atâta întăresce şi în poporaţiune consciinţa şi credinţa acestei esistenţe. Simpla intercalare a cuvinţelului „şi“ schimbă întregŭ caracterulŭ; „impĕrătescŭ şi regescŭ« nu mai este o espresiune a unirei, ci o espresiane a separărei. Eu sunt de părere, că décă ar ajunge lucrulŭ acolo, de a se introduce şi în ţĕrile nóstre o terminologiă, care înlătură recunóscerea şi accentuarea esistenţei împĕrăţiei Austriei, s'ar sgudui încetulŭ cu încetulŭ şi în aceste ţĕrĭ consciinţa şi credinţa în esistenţa împĕrăţiei Austriei...

Inainte cu ḑece anĭ amŭ vĕḑutŭ în cestiunea regulărei valutei, cum s'a scosŭ deasupra atuncĭ cestiunea insemnelorŭ. Nu e nicĭ o îndoială, că înlăturarea insemnelorŭ de pe note e unŭ regresŭ în representarea simbolului monarchiei totale austriace... Aceste cestiunĭ suntŭ atâtŭ de grele, atâtŭ de încurcate, încâtŭ timpulŭ d'a se puté pune capĕtŭ îngrijirilorŭ şi contraḑicerilorŭ, în care ne mişcămŭ, atérnă de Maiestatea Sa... Momentele ce le-am citatŭ se cuprindŭ în vederile, că ne aflămŭ într'unŭ fórte tristŭ provisoriu, într'unŭ provisoriu de celŭ maĭ îngrijitorŭ felŭ. Sunt de părere că e o afacere a nóstră, ca în cursulŭ acestui provisoriu, prin purtarea nóstră nu numai în acéstă cameră, ci în totŭ ce facemŭ şi vorbimŭ în şi afară de ea, sĕ avemŭ înaintea ochilorŭ acestŭ provisoriu şi în cursulŭ lui sĕ facemŭ ce putemŭ, spre a evita periculele ce le-am semnalatŭ.

Părerea mea este aşadĕră următórea : 1) prin aceste consideraţiunĭ *sĕ protestămŭ* că, décă în împrejurările date ne vine înainte chiar şi în acte legislative espresiunea de „monarhiă austro-ungară«, în nisce împrejurărĭ în care n'avemŭ puterea d'a schimba lucrulŭ, sĕ nu se créḑă că permiţêndŭ séu şi numai tolerândŭ acéstă espresiune o şi aprobămŭ, séu că suntemŭ prin acésta împedecaţĭ de a avé vederĭ corecte asupra acestei relaţiunĭ; 2) sĕ avemŭ maĭ multŭ îndatorirea, de a lucra în contra periculelorŭ, ce le-am semnalatŭ, prin aceea, că menţinemŭ în terminologia generală, care nu e atinsă în nicĭ unŭ modŭ de acea publicaţiune, numirea întregei monarchii ca împĕrăţia Austriei; 3) ca în timpulŭ îngrijitorului provisoriu semnalatŭ, pentru a căruia sanare temeinică nu suntemŭ în stare a esercita o influinţă în acéstă adunare, sĕ nisuimŭ a susţiné câtŭ se póte în poporaţiune consciinţa despre esistenţa maĭ departe a împĕrăţiei Austriei. Asta'i datoria nóstră patriotică. Noi, carĭ la orice ocasiune aducemŭ cu cele maĭ adâncĭ sentimente şi cu convingere omagii Maiestăţii Sale pré înaltului nostru suveranŭ, noi carĭ dedicămŭ aceste omagii tocmai împĕratului Austriei: noi, credŭ, o vomŭ face acésta şi pe viitorŭ în consciinţa că, precum am ḑisŭ şi înainte cu ḑece anĭ, nu s'ar puté susţiné pentru durată idea de împĕratŭ fără împĕrăţiă. Sperŭ că aceste observaţiunĭ vorŭ contribui póte sĕ fiă cumpĕnite maĭ departe şi póte că vorŭ duce acolo, ca sĕ ajungă la validitate practică. Sperŭ că am-şi isbutitŭ a espune ceea ce am vrutŭ sĕ ḑicŭ astfelŭ, încâtŭ sĕ nu vateme nicĭ o parte şi sĕ nu pregătéscă perplesităţĭ guvernului şi representanţilorŭ lui. Nu doresc nimicŭ maĭ multŭ, decâtŭ ca ceea ce am ḑisŭ sĕ rĕmână într'atâtă; nu doorescŭ, şi mi se pare că nu e necesarŭ, ca prin aceea sĕ fi datŭ prilegiu la o discusiune maĭ întinsă, care décă ar începe ne-arŭ depărta dela ordinea ḑilei a şedinţei de aḑĭ. (Bravo! Bravo! în drépta).

Din camera României.

In şedinţa dela 18 (30) Martie a camerei deputaţilorŭ din Bucurescĭ, venindŭ în desbatere bugetulŭ de cheltuelĭ alŭ ministerului de esterne,

D. *M. Kogălniceanu* se plânge că guvernulŭ nu se ocupă de navigarea Prutului, care e de mare interesŭ pentru ţĕră. D-sa arată că Austria are interesŭ politicŭ sĕ puie piedecĭ lucrărilorŭ de navigaţiă, şi de aceea nu s'a făcut nimicŭ de 26 de anĭ de când s'a propusŭ ca Prutulŭ sĕ fiă navigabilŭ. Austria, nu numai că s'a opusŭ la ridicarea sumei de cheltuitŭ pentru a face Prutulŭ navigabilŭ, der chiar că a făcutŭ dificultăţĭ pentru o sumă de nimicŭ, cu care trebuie sĕ contribuiască la aceste lucrărĭ. Credemŭ că a venitŭ vremea ca d. ministru de esterne sĕ puie maĭ multă energiă în acéstă cestiune, deórece Rusia e de acordŭ cu noi.

D. Ferichide, ministrulŭ de esterne, rĕspunde că nu cunósce cestiunea în fondŭ, decâtŭ scie că ministerulŭ lucrărilorŭ publice se ocupă cu aceste lucrărĭ.

D *M. Kogălniceanu* spune, că n'are nicĭ unŭ interesŭ sĕ laude pe Rusia, dér că are totŭ dreptulŭ sĕ critice pe Austria, care ne pune totŭ piedicĭ în desvoltarea nóstră economică. Rógă dér pre domnulŭ ministru de esterne sĕ lupte ca aceste piedicĭ sĕ dispară, şi cere sĕ se măréscă suma destinată pentru lucrările de navigare a Prutului.

D. *Ferichide, ministrulŭ de esterne,* declară că orĭ de câte-orĭ suntŭ în jocŭ interesele ţĕrei, d-sa se găsesce alăturĭ cu acela, care le apĕră.

Sporirea armatei române.

Cetimŭ în „Unirea“ :

In bugetulŭ ministrului de rĕsboiu pentru anulŭ viitorŭ se prevĕdŭ următórele adause :

La geniu, 4 companii de săpătorĭ, spre a complecta cu câte 4 companii, 4 din bataliónele celorŭ două regimente de geniu, carĭ au astăḑĭ numai câte trei companii.

La infanterie, pentru fiăcare batalionŭ de vênătorĭ şi pentru fiăcare regimentŭ de linie se mai prevede câte o companie, care sĕ formeze, în casŭ de mobilisare, depositulŭ acestorŭ unităţĭ, pentru care legea organică prevede unŭ batalionŭ.

Se cere unŭ sporŭ de 6 batalióne la dorobanţĭ, — din care unŭ batalionŭ în Dobrogea, — spre a forma unŭ regimentŭ cu celŭ actualŭ, şi 5 batalióne pentru a forma alŭ 3-lea batalionŭ la regimentele ale cărorŭ efective întrecŭ 3500 ómenĭ.

La călăraşĭ, se maĭ prevĕdŭ 8 escadróne, — din care 2 pentru Dobrogea unde se simte trebuinţă, — şi 6 pentru regimentele de călăraşĭ, unde efectivele permitŭ a se complecta unităţile tactice pe regimente.

La artilerie, se adaugŭ încă 8 baterii, spre a complecta organisarea regimentelorŭ actuale şi cu acelaşĭ numĕrŭ de baterii fiăcare.

Se prevĕdŭ încă 2 companii de asediu, — neapĕrată a fi organisate din vreme, — spre a le instrui şi obicinuí ómenii cu materialulŭ destinatŭ a ocupa punctele întărite.

S'a maĭ prevĕḑutŭ în acestŭ proiectŭ de bugetŭ suplimentarŭ 8 căpitanĭ pentru staturile majore ale comandamentelorŭ; — personalulŭ actualŭ nefiindŭ îndestulătorŭ a satisface la tóte cerinţele serviciului ce îi este impusŭ.

SCIRILE ḐILEI.

In anunciulŭ lorŭ de prenumeraţiune confraţii noştri dela „Luminătorulŭ“ din Timişóră se plângŭ de *neîntieresarea* ce o dovedescŭ cărturarii românĭ faţă cu *pressa română* în următorulŭ modŭ :

„Ne dóre inima, când vedemŭ — pre cum adesea ni se dă ocasiune a ne convinge — că în comune curatŭ românescĭ mergŭ câte 4—6 ḑiare neromâne, plătite din sudórea poporului, dér ḑiarŭ românescŭ nu e c'an palmă. E admirabilŭ, cum póte suferi poporulŭ nostru şi inteligenţa sa locală una ca asta? In astfelŭ de comune nicĭ poporulŭ nicĭ inteligenţa sĕ nu scie absolutŭ nimicŭ despre mişcările politice actuale, nu are absolutŭ nicĭ o cunoscinţă despre lupta, literatura Românilorŭ, trăesce în ţéra sa ca şi când ar fi în ţĕrĭ de totŭ străine şi îndepărtate de dênşii. Şi Românulŭ are totuşĭ trebuinţă de desvoltare spirituală! Ne înfiorămŭ de astfelŭ de întristătóre stare, ér când vedemŭ şi esperiămŭ că numĕrulŭ cărturarilorŭ românĭ s'a sporitŭ şi înmulţitŭ în fiăcare comună românéscă, dér ei totuşĭ nu cetescŭ românesce, atuncĭ mintea ne stă în locŭ, nu-i putemŭ pricepe!«

—x—

Tênĕrulŭ medicinistŭ d-lŭ *Alexandru Popŭ* din Tohanulŭ-vechiu, după ce a depusŭ cu succesŭ bunŭ esamenele finale a fostŭ promovatŭ în 26 Martie a. c. la gradulŭ de doctorŭ în medicina universală. Ii adresămŭ felicitările nóstre!

—x—

Inspectorulŭ reg. ung. de scóle, d. Franciscŭ Koos, ne face cunoscutŭ, că în curêndŭ va apăré în stabilimentulŭ lui Carolŭ Posner şi fiiu în Budapesta *charta portativă a comitatelorŭ Braşovŭ şi Făgăraşŭ.* Lungimea acestei charte frumos colorate e de 58 cm., lăţimea de 45 cm. Preţulŭ numai 30 cr. D. inspectorŭ a luatŭ asupră-şĭ aicĭ a desface acésta chartă în favórea grădinei de copii ungurescĭ, ce se va înfiinţa în Blumena (suburbiu alŭ Braşovului) pentru care numitulŭ stabilimentŭ dăruesce 15 procente din preţulŭ vêndărei. Décă, precum presupunemŭ, acésta chartă va apăré cu numirile comunelorŭ maghiarisate, cu tóte că cele două comitate din vorbă suntŭ locuite aprópe esclusivŭ de Românĭ şi Saşĭ, atuncĭ pĕcatŭ de ostenélă, căcĭ Românii şi Saşii nu le vorŭ puté folosi, ér Ungurii înşişĭ nu se vorŭ puté orienta după ele.

—x—

Ministrulŭ *Trefort* a începutŭ a »pricopsi« pe preoţii nostri gr. or. cu dróia. Astfelŭ a datŭ câte 50 fl. preoţilorŭ: Iónŭ Lupea, Iónŭ Rusu, Antonŭ Chifa, Iónŭ Ioanta, Iónŭ Dumitrescu, Nic. Dorca, Iónŭ Fecheticĭ, Gavr. Curea, Iacobŭ Gisa, Dion. Lula, Iónŭ Romanŭ, Lad Dancu, Lad. Filipŭ, Dem. Pulca şi Iacobŭ Chifa. — Dómne sfinte, ce deosebire între propoveduitorii din trecutŭ ai cuvêntului Tĕu şi între cei de aḑĭ!

—x—

Relativŭ la afacerea directorului scólei reale din *Alba regală,* Valkovsky, acusatŭ de »nepatriotismŭ“ de cătră maĭ mulţĭ foştĭ scolarĭ, se scrie că s'au luatŭ la interogatoriu profesorii şi că acum se vorŭ interoga şi acusatorii. Directorulŭ s'a dusŭ în Pesta, unde de asemenea va fi luatŭ la interogatoriu. Elŭ ḑice, că acusarea e o operă de rĕsbunare, fiindŭ că stă în relaţiunĭ încordate cu ceilalţĭ profesorĭ. Cum că rĕsbunare trebue sĕ fiă se deduce de acolo, că elŭ e acusatŭ că propune istoria în »sensŭ nepatrioticŭ.“ — Va sĕ ḑică, fiindŭ că directorulŭ nu falsifică istoria à la Horvát et comp., e trasŭ în cercetare; şi deputatulŭ Madarasz mai şi interpeléză în cameră! Sĕrmană istoriă în ce halŭ ai ajunsŭ!

—x—

FOILETONŬ.

Cum scriu Ungurii istoria?

(Urmare şi fine.)

„Mulţimea locuitorilorŭ de acéstă *naţiune brută (rauhe) în Transilvania,* crimele fără marginĭ comise de ei, şi nenumĕratele lorŭ pretensiunĭ, apoi iubirea lorŭ pentru Moldova şi Valachia mărginaşe (unde nu lipsescŭ oarde, ce aştéptă momentulŭ de a prăda) deştéptă o îngrijire într'adevĕrŭ întemeiată, căcĭ, décă nu se va stinge foculŭ acesta acum cu totulŭ, la primăvéră va irupe din spuza rĕmasă unŭ focŭ periculosŭ, care va pustii ţéra; loculŭ e bunŭ pentru aşa ceva.

800 de soldaţĭ au fostŭ de ajunsŭ ca sĕ stingă acestŭ mare focŭ. Valachii predară armele. Valachii au fostŭ, cei carĭ au prinsŭ pe Horia şi pe Cloşca şi i-au predatŭ locot.-colonelŭ Kray (27 Dec.) Când umblau încóce şi încolo, ei domniau încă peste poporulŭ lorŭ şi popii au adunatŭ de pretutindenea banĭ de călĕtoriă pentru ei, fosifŭ a trebuitŭ sĕ nu rĕmână credinciosŭ principiilorŭ sale: capii revoluţiunei fură omorîţĭ pe rótă în Alba-Iulia, apoi tăiaţĭ în patru.

N'a fostŭ greu a suprima rĕscóla, greu a fostŭ însĕ a restabili buna înţelegere între domnŭ şi ţĕranŭ. Procedura împĕratului la începutulŭ mişcărei n'a fostŭ îndreptăţită nicĭ din punctŭ de vedere politicŭ. Cufundatŭ în conscriere, elŭ voia sĕ-şĭ valideteze puterea sa numai faţă cu Ungurii. Insĕ îndată ce s'a restabilitŭ liniştea, liberŭ de cugete reservate, carĭ întristau inima lui, a cântatŭ şi a aflatŭ unica cale, prin care se putea într'adevĕrŭ face pace. Elŭ a învinsŭ pe rĕsculaţĭ dér n'a voitŭ, ca Ungurii sĕ-şĭ rĕsbune. Elŭ a arĕtatŭ puterea statului, care stă peste passiunile naţionale. O aplanare finală aştepta elŭ dela regularea urbarială şi dela educaţiunea maĭ bună a poporului valachŭ.

Rĕscóla valahă conţine o învĕţătură mare pentru naţiunea ungurésca. Ea a probat în colorĭ înspăimêntătóre pericululŭ, ce ameninţă din partea unei naţiunĭ, ce se baséză pe privilegii. Dér şi pentru împĕratulŭ n'a fostŭ învĕţătura înzadarŭ. Elŭ a avutŭ ocasiune a cunósce de aprópe revoluţiunea socială. De acum înainte a voitŭ s'o facă imposibilă prin instituţiunĭ umane, nu însĕ prin mĕsurĭ uşóre, nebăgate în sémă, carĭ pregătescŭ iruperea ei.

Suferinţele Românilorŭ, precum le descrie însuşĭ istoriculŭ ungurŭ, suntŭ fără esemplu în viéţa popórelorŭ. Vita din jugŭ era maĭ omenesce tractată, decâtŭ cum era tractatŭ poporulŭ românŭ de proprietarii şi autorităţile ungurescĭ. Şi cu tóte astea, istoriculŭ ungurŭ nu găsesce decâtŭ cuvinte injurióse şi insultătóre, nu găsesce decâtŭ batjocurĭ la adresa poporului nostru.

Lipsa de obiectivitate atâtŭ de necesară pentru o scriere istorică, nedemnitatea stilului şi cu deosebire rĕutăciósa tendenţiositate de a înegri pe nedreptŭ, dér cu orice preţŭ pe multŭ cercatulŭ şi îndelungŭ răbdătorulŭ poporŭ românŭ înaintea lumei civilisate străine, suntŭ trăsurile caracteristice ale acestui tractatŭ într'adevĕrŭ ungurescŭ. Orbitŭ de patimă istoriculŭ ungurŭ, fără sĕ vrea, a înfăţişatŭ în acelaşĭ timpŭ lumei civilisate străine unŭ înfiorătorŭ tablou alŭ barbarielorŭ ungurescĭ.

In faţa tractatului d-lui Marczali, care cu întortochiările şi scălciările de fapte ce le conţine arată în tótă urîciunea modulŭ de scriere alŭ istoriei la Ungurĭ, suntemŭ siguri, că omulŭ cu pĕtrundere, străinulŭ neprecupatŭ, care a cetitŭ acestŭ „giuvaerŭ“ de productŭ istoricŭ nu póte decâtŭ sĕ'şĭ esprime compătimirea sa, ér criticulŭ sĕ se dea în lăturĭ şi sĕ se feréscă de tărîţe!!

Tr.

Noulŭ fişpanŭ alŭ *Baiei*, Parcsetich din Neoplanta, a intratŭ erĭ în postulŭ sĕu.

—x—

Preotulŭ slovacŭ *Miloslav Hurban*, pe care Ungurii ilŭ numescŭ panslavistŭ fiindŭ că nu-i vine la socotélă sĕ fiă maghiaronŭ, şĭ-a serbatŭ deunădile a 70-ea aniversare a dilei nascerei şi jubileulŭ de 50 anĭ alŭ activităţii sale ca scriitorŭ· Nenumĕrate ovaţiunĭ i s'au făcutŭ.

—x—

Museulŭ ungurescŭ din *Pesta* s'a înavuţitŭ cu şése castróne antice de argintŭ de origine sudslavă.

—x—

Deputatulŭ italianŭ, maiorulŭ Luigi Chiala, autorulŭ însemnatei opere „Corespondinţa lui Camillo Cavour«, va publica în curêndŭ alŭ şéselea tomŭ din acéstă corespondinţă. Intre scrisorile ce vorŭ fi publicate în acestŭ tomŭ se află şi una adresată de Cavour din Parisŭ, la 16 Aprilie 1856, deputatului Castelli. In scrisóre, între altele, Covour comunică că împĕratulŭ Napoleonŭ a propusŭ Austriei sĕ ia principatele (române) şi sĕ lase Piemontului Lombardia şi Veneţia şi că în faţa dênsului împĕratulŭ a disŭ către lordulŭ Clarendon, că acésta este singura soluţiune raţională a afacerilorŭ Italiei. Scrisórea lui Cavour — dice »Românulŭ« — pentru noi Românii nu conţine nimicŭ surprindĕtorŭ. Schimbulŭ ce Napoleonŭ propunea Austriei este de multŭ cunoscutŭ. Amŭ relevatŭ cu tóte acestea scrisórea pentru ca publiculŭ românŭ sĕ aibă cunoscinţă despre ea.

—x—

In *Reghinulŭ săsescŭ* se va deschide în curêndŭ o grădină de copii săséscă.

—x—

In comuna *Terkenye* din comitatulŭ *Hont*, după cum află »P. H.", preotulŭ reformatŭ de acolo Ludovic *Bogyo* s'a spêndnratŭ. Şi fratele lui, care a fostŭ totŭ preotŭ, şĭ-a pusŭ capĕtŭ dilelorŭ în acelaşĭ modŭ.

Impĕratulŭ Germaniei.

(Fine).

Impĕratulŭ locuiesce colţulŭ etagiului de josŭ, la stânga, şi împĕrătésa colţulŭ catului de deasupra alŭ unicului palatŭ. Nicĭ luxŭ, nicĭ comfortŭ în acestŭ palatŭ... Se sciu tradiţiunile de economiă ale Hohenzollernilorŭ, carĭ odinióră erau sĕracĭ... Suindu-se pe tronŭ Wilhelm I avea numai datorii.

Lista civi'ă a regelui Prusiei este de nouĕ milióne. Pentru împĕratulŭ Germaniei nu s'a stabilitŭ vreuna. Astădĭ Wilhelm I. este bogatŭ; unŭ singurŭ omŭ, banchierulŭ Kohn, scie cifra esactă a averei sale. Evaluândŭ venjiturile sale personale la optspredece milióne, n'amŭ greşi de felŭ. Impĕratulŭ vré sĕ cunóscă până şi cheltuiala cea mai neînsemnată. Personalulŭ palatului este fórte restrînsŭ şi compusŭ de veteranĭ, puţinŭ dificilĭ. Leafa celei mai înalte sarcinĭ dela curte se ridică la trei-decĭ de mii de francĭ. Intendenţii suntŭ mereu cu ochii deschişĭ, jigania lorŭ uriciósă este unŭ trio de-meşterĭ bucătarĭ impuşĭ de gustulŭ celŭ bunŭ alŭ împĕrătesei. Mĕsurile de economiă la culme suntŭ mulţime; de le-ar povesti cineva, ele s'ar părea nesăbuite.

Cabinetulŭ de lucru alŭ împĕratului este plinŭ de suvenirĭ militare séu de familiă. Pe masă unŭ buchetŭ de neghină (bluets) primenitŭ mereu; într'unŭ colţŭ drapelurile. La Berlinŭ, împĕratulŭ îşĭ pune totdéuna uniforma sa de generalŭ, o uniformă vechiă, cam rósă. Şi astfelŭ elŭ se arată cu crucea „Pentru meritŭ« la gâtŭ, la ferêstra sa, când trece garda cu musica în capŭ. Séra se lasă o perdea pe acéstă ferêstră, prin care totŭ se mai póte vedea fruntea plăcută a împĕratului lucrândŭ la lumina unei lampe ordinare; şi mulţime de ómenĭ stau şi privescŭ înduioşaţĭ sub ochiulŭ sergenţilorŭ de oraşĭ, carĭ păzescŭ palatulŭ.

Numai împĕratulŭ şi împĕrătésa cu cameristele sale locuescŭ în palatŭ. Impĕratulŭ este în cabinetulŭ sĕu de lucru ocupatŭ cu hârtiele sale, ér împĕrătésa susŭ cu femeile sale.

Impĕratulŭ şi împĕrătésa mâncă în deosebĭ, se preumblă în deosebĭ. nu se arată niciodată împreună în publicŭ... Impĕratulŭ este pururea bine dispusŭ, şi cedéză întotdéuna cu blândeţe înaintea împĕrătesei, pururea rĕu dispusă din pricina nervilorŭ, precum elŭ ceda odinióră înaintea ei când se nĕcăjea focŭ, mulţumindu-se numai sĕ murmure: — »Nu-i nimicŭ, e sângele rusŭ care se suie" (sângele împĕratului Paulŭ alŭ Rusiei).

Diminéţa, împĕrătésa, pe la dece óre, se cobóră ca sĕ facă visită împĕratului. In genere acésta este singurulŭ momentŭ în care ambele Maiestăţĭ îşĭ vorbescŭ fără martorĭ. De sigurŭ că nu politica este obiectulŭ conversaţiunei.... Conversaţiunea are de obiectŭ cutare măritişŭ în familiă, séu alăturea, cutare audienţă apropiată şi fórte delicată, cutare balŭ, ş. c. l. Dér mai cu sémă se vorbesce despre ciudata stare de lucrurĭ ce esistă între ambii suveranĭ şi casa principelui moştenitorŭ şi despre atitudinea ce este de ţinutŭ astădĭ, mâne, în cele mai micĭ ocasiunĭ....

...Autoritatea de şefŭ de familiă este la Hohenzollernĭ unŭ principiu sacru şi care póte sĕ fiă împinsŭ până la estremŭ. La cincidecĭ de anĭ chiarŭ, suveranulŭ actualŭ nu era decâtŭ principe regescŭ şi trebuia sĕ se mlădie, dimpreună cu principesa femeia sa după capriciile şi străsniciile adeseorĭ senile ale regelui şi acest rege nu era decâtŭ fratele lui. La rêndulŭ lorŭ, împĕratulŭ şi împĕrătésa facŭ usŭ de autoritatea lorŭ astădĭ în privinţa principelui moştenitorŭ, şi mai alesŭ în privinţa principesei, femeei sale, cu o rigorositate câte odată de necredutŭ. Principele nu póte face unŭ pasŭ, o cheltuială, fără a consulta pe tată-sĕu, şi acéstă dependinţă o simte amarŭ.

Principesa imperială nu póte alege o damă de onóre pentru dênsa séu o guvernantă pentru principesele fiicele sale, nu póte călĕtori, nu póte fi însoţită în călĕtoriă de cutare damă, nu póte sĕ lase fetele sale sĕ figureze în cutare sĕsbătóre séu la cutare vêndĕrĭ de caritate, fără învoirea sumeţiei sacre....

*

Care este caracterulŭ împĕratului? Când pune cestiunea acésta vre-unui familiarŭ dela curte, mai alesŭ vre unei femei, rĕspunsulŭ nu variază de felŭ; împĕratulŭ este *goldich*, este „de aurŭ". Şi adevĕrulŭ este că cuvêntulŭ acesta îi vine orĭ cărui străinŭ, la singurulŭ sunetŭ alŭ vocei suveranului, înaintea manierelorŭ sale atabile şi pline de nobleţă, înaintea trăsurilorŭ de sinceritate ce se povestesce despre dênsulŭ.

Dér acésta nu-i decâtŭ o „a doua manieră« la monarchŭ, décă se póte dice. Intimii, carĭ trăiescŭ de cincĭ-decĭ de anĭ la curte i-au cunoscutŭ „o primă manieră" cu totulŭ deosebită.

Principele imperialŭ de odinióră, suveranulŭ de adĭ, cu avantagele sale de militarŭ frumosŭ, cu facultăţile sale, carĭ ilŭ ţĕrmuiau în purulŭ studiu practicŭ alŭ armatei, se părea a nu avea altŭ ţelŭ decâtŭ de a merita porecla, ce i se da făţişŭ, de »Unteroffizier", de a fi unŭ adevĕratŭ sub-oficerŭ prusianŭ mândru de mustaţa sa, unŭ mâncătorŭ de inimĭ, despreţuindŭ universitate, cărţĭ, musică, bele-arte, tóte, afară de uniformă şi de paradă. Principesa Augusta, împĕrătésa de adĭ, femeă superióră şi cu totulŭ la idealulŭ ce-şi face despre rangulŭ sĕu, de origine rusă, crescută la Weimar în societatea lui Goethe, crescută în admiraţiunea marelui secolŭ francesŭ şi care, încă şi astădĭ, la şépte-decĭ şi cincĭ de anĭ, recitesce în fiecare diminéţă culegerea sa de locuţiunĭ elegante francese, principesa îndatoră pe subofficerulŭ a urma alăturea cu dênsa, de trei orĭ pe sĕptĕmână, unŭ cursŭ de literatură ce venea de le făcea unŭ profesorŭ la palatŭ; ea ilŭ îndatoră de a-şĭ mobila conversaţia, a-şĭ reforma manierele, a nu provoca nicĭ tolera familiarităţile, a fi mai economŭ cu stringerile sale de mână, s. c. l.

Sub-oficerulŭ se născuse bunŭ şi ascultătorŭ, elŭ făcu ce putu. Elŭ se însurase prin raţiune de statŭ; i se dete iute libertatea, păstrândŭ cu tóte astea influenţa. Impĕratulŭ a conservatŭ pururea pentru împĕrătésa respectulŭ celŭ mai umilŭ; împĕrătésa a rĕmasŭ pururea pentru dênsulŭ o fiinţă deosebită, de o altă stirpe, ai cărei nervĭ superiorĭ nu suferŭ contrarietatea, ale cărei gusturĭ şi maniere pe faţă anti-germane trebue chiar a le respecta.

Şi nu numai la Parisŭ sănĕtatea împĕratului dă locŭ la scirĭ false, chiar la Berlinŭ, iérna, celŭ puţinŭ odată pe lună, lumea copleşesce prăvăliele de doliu, de odată, pe o vorbă. Arareorĭ împĕratulŭ trece o sĕptĕmână fără ca sĕ leşine de slăbiciune, şi câte odată asta se întêmplă în mai multe serĭ de-a rêndulŭ. Este sfirşitulŭ, îşĭ închipuesce lumea. A doua di, nicĭ o urmă; din contră, şi suveranulŭ primesce lumea sa, se arată la ferêstră şi dimbesce poporului sĕu. Şi aşa e de dece anĭ incóce, fără schimbărĭ simţitóre. Unŭ medicŭ alŭ curţei dicea: „Elŭ este icóna sănĕtăţei perfecte până la cea d'ântâiu viscolire de vêntŭ".

Diua sĕrbătórei împĕratului, 22 Martie, a trecutŭ. Prândurĭ, recepţiunĭ, cuvêntărĭ, serată, spectacolŭ, suveranulŭ le-a întêmpinatŭ pe tóte în picióre, cu zîmbetulŭ sĕu sub bĕtrâna'i mustaţă albă rĕsucită. Şi a doua di elŭ s'a sculatŭ la nouĕ óre, şi şĭ-a urmatŭ viéţa sa ordinară. Şi acésta n'are de ce sĕ se sfirşéscă, până la prima viscolire de vêntŭ.

Şi astfelŭ, şi cu pacea europénă.

(Le Figaro). *Ion Vien.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 1 Aprilie. — Scirea despre unŭ alŭ doilea atentatŭ în contra Ţarului nu se adeveresce. Ambasada ruséscă n'a primitŭ nicĭ o împărtăşire despre unŭ asemenea atentatŭ.

BUCURESCI, 1 Aprilie. — (Scirea „Agenţiei Havas"). Din Calafatŭ se anunţă, că cu vaporulŭ au fostŭ transportaţĭ în nóptea trecută 100 de soldaţĭ la *Lompalanka,* unde sĕ fi isbucnitŭ o *rĕscólă*.

DIVERSE.

O revoltă a Evreilorŭ din Tunisŭ. — Din Tunisŭ sosiră în dilele din urmă telegrame despre proclamaţiunĭ revoluţionare ale Evreilorŭ de acolo, carĭ nu vorŭ sĕ se supună nouĕlorŭ ordinaţiunĭ, privitóre la înmormêntărĭ, ci voescŭ a urma totŭ ca până acum, adecă a îngropa pe morţii lorŭ fără a face arătare la deregĕtorii. Din Parisŭ se comunică cu data 22 Martie următórele: Alaltăerĭ se adunară o mulţime de Evrei la cimitirulŭ lorŭ pentru a îngropa doi morţĭ şi se încăerară cu agenţii poliţienescĭ, carĭ voiau a le aminti legile judecătorescĭ. Unŭ gendarmŭ fŭ rănitŭ cu o pétră. Erĭ începură turburările din nou. Tóte prăvăliele evreeşcĭ rĕmaseră închise şi o cétă de Evrei, după ce fŭ depărtată din cimitirŭ, unde voia sĕ manifesteze, merse înaintea primăriei strigândŭ: „Trăéscă Italia! Josŭ cu municipalitatea!« Sparseră tóte ferestrile edificiului şi porniră spre locuinţa vice-preşedintelui consiliului comunalŭ Dubos, a cărei uşă încercară sĕ o spargă. Intr'aceea sosise comisarulŭ centralŭ Santini cu unŭ despărţĕmêntŭ de agenţĭ şi apucă de gulerŭ pe celŭ care striga mai tare. Acesta fŭ lovitŭ şi greu rănitŭ de unŭ glonţŭ ce era destinatŭ comisarului. Pentru a-lŭ rĕsbuna pe Evreu, se repediră coreligionarii lui asupra lui Santini ameninţândŭ a-lŭ sdrobi; dér acesta putŭ fi eliberatŭ încă la timpŭ din mânile lorŭ. Se făcură apoi vré-o 10 arestărĭ, care făcură pe Evrei sĕ se mai liniştéscă şi sĕ se retragă. După aceea se duse Dubos şi Santini, însoţiţĭ de o secţiă de Spahis sub ordinele Şeicilorŭ, Medina şi Başamba, şi de unŭ plutonŭ de gendarmĭ, la abatoriulŭ (unde se taiă vitele) israelitŭ, unde era ascunsŭ cadavrulŭ unei femei, ce era sĕ se îngrópe în secretŭ. Se găsiră aicĭ patru Evrei, carĭ sub scutulŭ Zuavilorŭ ilŭ duseră la cimitirŭ precând coreligionarii lorŭ priveau în tăcere din depărtare. Cei trei turburătorĭ, carĭ au fostŭ arestaţĭ Duminică, s'au condamnatŭ la 6 dile închisóre şi 16 francĭ amendă. Generalulŭ residentŭ francesŭ în Tunesia, Massicault, primì pe marele Rabinŭ din Parisŭ, Zodak Khan. Consistoriulŭ israelitŭ a promisŭ că 'şĭ va da tóte silinţele sĕ pună capĕtŭ uneltirilorŭ revoluţionare în Tunesia.

***

Persóne în etate de 90 anĭ şi mai multŭ. — Cu ocasiunea a 90-a aniversarĭ a dilei nascerei împĕratului Vilhelm publică „Statistische Corespondenz," unŭ raportŭ statisticŭ alŭ persónelorŭ trecute de 90 anĭ şi care vieţuescŭ pe teritorulŭ monarchiei prusiane. Din acestŭ raportŭ resultă, că în statulŭ prusianŭ se află adĭ peste 5600 astfelŭ de persóne, dintre carĭ mai multŭ ca 200 celŭ puţinŭ suntŭ mai bĕtrâne cu 10 anĭ decâtŭ împĕratulŭ. In tóte provinciile se găsescŭ persóne de 90 până la 95 anĭ încă în numĕrŭ fórte însemnatŭ ba încă şi mai bĕtrâne mai cu sémă în provinciile Posen, Silesia (cu deosebire în cerculŭ Oppeln), Prusia de vestŭ şi de ostŭ. In ultimi 90 anĭ s'au scoborîtŭ de pe tronurile lorŭ nu mai puţinŭ de 72 capete încoronate şi adecă 32 regĭ, 8 împĕraţĭ, 6 papĭ, 6 sultanĭ, şi adecă: trei regĭ ai Prusiei: Fridericŭ Wilhelm II., Friedericŭ Wilhelm III. şi Fridericŭ Wilhelm IV., doi regĭ ai Hanoverei: Ernest August şi George V., doi regĭ ai Würtenbergei: Friederic I. şi Wilhelm I., patru regĭ ai Bavariei: Max Josef I., Ludovic I., Max II. şi Ludovic II., unŭ rege alŭ Westfaliei: Jerôme, câte unŭ rege în Belgia şi Grecia: Leopold I. şi Otto I., trei regĭ ai Holandei: Ludovic, Wilhelm I. şi Wilhelm II., trei regĭ ai Angliei: George III., George IV., William IV., trei regĭ ai Franciei: Ludovic XVIII., Carolŭ X. şi Ludovic Philipp, cincĭ regĭ ai Svediei: Gustav IV., Carolŭ XIII., Carolŭ-Ioanŭ XIV. (Bernadotte), Oscar I. şi Carolŭ XV., patru regĭ ai Danemarcei: Christianŭ VII., Friedric VI, Christian VIII şi Friedric VII., şĕpte regĭ ai Spaniei: Carolŭ IV, Ferdinand VII., Josef, Isabella. Amadeus, Alfonso XII, trei regĭ ai Portugaliei: Josef, Ioanŭ, Maria Da Gloria, cincĭ regĭ ai Sardiniei: Carolŭ Emanuel II., Victorŭ Emanuel I, Carolŭ Felix, Carolŭ Albert şi Victor Emanuel II, şése regĭ ai Neapolului: Ferdinad, Josef, Joachimŭ Muratŭ, Francisc I., Ferdinand II. şi Francisc II., afară de aceia doi împĕraţĭ ai Austriei şi regĭ ai Ungariei: Francisc I. şi Ferdinand I., doi împĕraţĭ ai Franciei: Napoleonŭ I. şi Napoleonŭ III., patru ţarĭ ai Rusiei: Pavelŭ I., Alexandru I., Niculae I. şi Alexandru II., şése sultanĭ: Selim III., Mustafa IV., Mohamed II., Abdul Medjid, Abdul Azig şi Murad V., şése papĭ: Pius VI., Pius VII., Leo XII., Pius VIII., Gregor XVI şi Pius IX., în fine 21 preşedinţĭ ai Statelorŭ-Unite şi adecă: George Washington, Iohn Adams, Jefferson, Madisan, Manroc, I. Quincy Adams, Jackson, Van Bureu, Harrisen, Tyler, Polk, Taylor, Fillmore, Franklin-Pierce, Buchanan, Lincoln, Iohnson, Grant, Hayes, Garfield şi Artur. Dintre toţĭ numiţii regenţĭ şi preşedinţĭ mai suntŭ în viéţă patru monarchĭ detronaţĭ: Amadeus şi Isabella ai Spaniei, Francisc II alŭ Neapolului şi sultanulŭ Murad V., pe ceilalţĭ 90 i-a supravieţuitŭ împĕratulŭ Wilhelm.

Necrologŭ. — *Teodorŭ Tatu*, preotŭ gr. cat. în Sângerulŭ de Câmpiă, în urma unui morbŭ îndelungatŭ, a trecutŭ la cele eterne în 10 Martie în alŭ 42-lea anŭ alŭ vieţii, alŭ 17-lea alŭ fericitei sale căsĕtorii şi alŭ 16-lea alŭ preoţiei sale. Repausatulŭ prin blândeţa inimei sale, prin caracterulŭ sĕu firmŭ şi prin zelulŭ sĕu naţionalŭ sacru şĭ-a sciutŭ câştiga stima şi iubirea tuturorŭ, carĭ ilŭ considerau de unulŭ dintre cei mai devotaţĭ fii ai bisericei şi naţiunei. La înmormêntare (12 l. c.) a luatŭ parte unŭ publicŭ numerosŭ. Au celebratŭ 10 preoţĭ în frunte cu d. protopopŭ din Ludoşiulŭ de Murĕşiu N. Solomonŭ. In acéstă generală durere servéscă de consolare şi balsamŭ pentru trista sa familiă purtarea cea piă a defunctului, ér pentru fraţii, consângenĭĭ, amicii şi cunoscuţii lui—de esemplu, ca în faptele şi iubirea lor de biserică şi naţiune sĕ le fiă de modelŭ defunctulŭ.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria neuitată!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	101 90
Rentă de hârtiă 5%	88 55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 25
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinuluĭ	123.50
Renta de hârtiă austriacă	80.80
Renta de arg. austr.	81.50
Renta de aurŭ austr.	113 60
Losurile din 1860	133.50
Acţiunile băncei austro-ungare	881.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.30
Act. băncei de creditŭ austr.	285.40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.—
Napoleon-d'orĭ	10 09
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.65
Londra 10 Livres sterlinge	127.80

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Martie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91—	$91^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	94—	$94^1/_2$
» convert. (6%)	84—	$84^1/_2$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$100^3/_4$	$101^1/_2$
» „ „ (5%)	$84^3/_4$	$85^1/_4$
» » urban (7%)	$96^1/_2$	97—
» » » (6%)	91—	$91^1/_2$
» » » (5%)	81—	$81^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$18.^1/_4$	$18.^3/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 31 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.49
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.05	»	10 09
Lire turcescĭ	»	11.40	»	11.45
Imperialĭ	»	10.40	»	10.45
Galbenĭ	»	5 95	»	6.—
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecăreĭ lunĭ, maĭ uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentuluĭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe treĭ lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe treĭ lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazeteĭ Transilvaniei.“

TARIFA

anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe maĭ multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate maĭ susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copşa micá	12 44	—	11.19	—
			11.31	
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.5.	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Cluşiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.5.
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.34	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.31	—
Aghiriş	—	—	4.15	5 55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	2 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1 20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2 0	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3	—	-	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.0	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicica	3 23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8.36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicica	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7.37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ